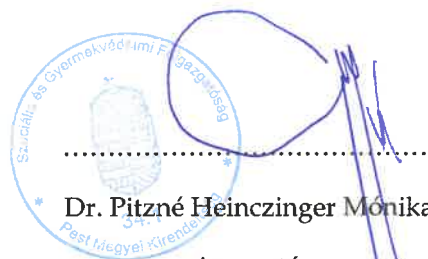

BOLYAI FARKAS GYERMEKOTTHONI KÖZPONT BUDAPEST
1118 BUDAPEST, BREZNÓ KÖZ 10-12.
BOLYAI FARKAS GYERMEKOTTHONI KÖZPONT BUDAPEST
SZAKMAI PROGRAMJA

Jóváhagyva: 2023. 04. hó 05. napján

Dr. Pitzné Heinczinger Mónika
igazgató

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Pest Vármegyei Kirendeltsége

Tartalom

I. A BOLYAI FARKAS GYERMEKOTTHONI KÖZPONT BUDAPEST BEMUTATÁSA.....	3
II. TELJES KÖRŰ ELLÁTÁS.....	4
III. ÁTLAGOS GONDOZÁST IGÉNYLŐ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK.....	8
IV. KÜLÖNLEGES GONDOZÁST IGÉNYLŐ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK.....	11
V. SPECIÁLIS GONDOZÁST IGÉNYLŐ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK.....	13
VI. KETTŐS SZÜKSÉGLETŰ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK.....	15
VII. ÉRDEKKÉPVISELET MEGVALÓSULÁSA.....	22
VIII. CSALÁDDAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS	23
IX. GYERMEKVÉDELMI GYÁMI FELADATOK ELLÁTÁSA	26
X. DOKUMENTÁCIÓK, NYILVÁNTARTÁSOK RENDSZERE	27
XI. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI.....	28
XII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	29

I. A BOLYAI FARKASGYERMEKOTTHONI KÖZPONT BUDAPESTBEMUTATÁSA

BOLYAI FARKAS GYERMEKOTTHONI KÖZPONT BUDAPEST

1118. Budapest, Breznó köz 10-12.

A Breznó közben található gyermekotthon a Sas hegy lábánál, kertvárosi környezetben található. A modern, akadálymentesített épület, mozgássérült fiatalok fogadásra is alkalmas.

61-es villamossal a Széll Kálmán térről, vagy Déli pályaudvartól 15 perc alatt elérhető.

Különleges és speciális szükségletű gyermekeket fogad, nevel integráltan.

Engedélyezett gyermek létszám: 30 fő

Csoportok száma: 3

Az Intézmény a nevelésbe vett kiskorú növendékei számára a 1997. évi XXXI. törvény 45. § (1) bekezdése szerinti és a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 76-89.§ szerinti teljes körű ellátást biztosítja, illetve a nagykorúak számára a szükség szerinti utógondozói ellátást nyújt 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 92-93.§ szerint.

A SZAKMAI PROGRAMOT MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK

Törvények

- 1997. évi XXXI. törvény (A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról)
- A Gyermek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény
- 2005. évi CXXVI. törvény a családtámogatási rendszer átalakításáról

Kormány-és miniszteri rendeletek

- 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 149/1997. (IX.10.) Korm.rendelete (a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról).

- 235/1997. (XII.17.) Korm.rendelete (a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról).
- 277/197. (XII.22.) Korm.rendelete a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről.
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelete (a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyes szakmai feladatairól és működésük feltételeiről).
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

II. TELJES KÖRŰ ELLÁTÁS

A teljes körű ellátás a Bolyai Farkas Gyermekotthoni Központ Budapest gyermekotthonaiban a személyközpontú ellátást jelenti, melyek a következők:

- Az empátikus, elfogadó attitűd, pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása, a gyermekek problémáinak megértése, kapcsolati problémáik rendezése és olyan őszinte légkör megteremtése, amelyben mindenki érzi, hogy fontos, a vele történetek nem közömbösek a többiek számára.
- A gyermeket érintő kérdésben csak vele együtt lehet dönteni. Fontos, hogy felismerje és fejleszthesse képességeit, intellektusát és kreativitását, fel kell készíteni arra, hogy képes legyen alkalmazkodni a mindenkori valósághoz és helytálljon az iskolában, otthon és a világban.
- A gyermekek személyiségállapotának rendezése szempontjából fontos az értelmi, érzelmi élet területein való elmaradás minél korábbi felfedése, a problémamegoldó és kreatív gondolkodás, valamint a fogalmi gondolkodás kialakítása.

Nagy hangsúlyt fektetünk a külső programok látogatására, több szabadidő- és programszervező cégtől kapunk ebben támogatást.

Intézményünk rendszeresen fogad főiskolai és egyetemi hallgatókat, akik terepgyakorlatukat töltik a házban. Gyermekeinket minden esetben felkészítjük ezekre a programokra, így nem okoz gondot számukra és mindenben együttműködően vesznek részt.

Nagyon fontos számunka az otthonban élők szociális életre való nevelése, ezért minden alkalmat megragadunk, hogy közösségi programokat szervezzünk. Az összetartozás érzését hangsúlyozva törekszünk arra, hogy a programokon minden munkatársunk jelen legyen.

A gyermekotthon elengedhetetlen szerepe a védelemben kerülő gyermek adottságain, személyiségén, fejlesztésén alapuló oktató – nevelő – személyiségfejlesztő munka.

A gyermekotthon elengedhetetlen szerepe az intézménybe kerülő gyermek adottságain, személyiségén, képességein alapuló oktató – nevelő – személyiségfejlesztő munka.

A fiatalok problémáinak összetettségét az alábbi tényezők egymásra való hatása adja:

- A család, mint elsődleges szocializációs színtér és a mikrokörnyezet, melyből a gyermek érkezik
- A gyermek veleszületett és tanulás során szerzett képességei, adottságai
- A gyermekvédelem intézményrendszere
- A társadalom elvárásai, előírásai

Befogadás

A gyermekek általában a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Befogadó Otthonából, más gyermekotthonból, vagy családjukból, illetve nevelőszülőktől érkeznek a gyermekotthonokba az elhelyezési javaslat alapján.

A különleges ellátást igénylő gyermekek befogadását a feltételrendszer megteremtésével készítjük elő. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára korai fejlesztést és gondozást, óvodai nevelést, iskolai nevelést és oktatást, fejlesztő felkészítést biztosít a gyermekotthon. A tartós beteg gyermekek számára állapotuk stabilitása érdekében a megfelelő orvosi ellátást, diétát, gyógytornát, gyógyászati segédeszközt és megfelelő gyógyszereket biztosítja.

Cél: a gyermekek minél zökkenő mentesebb beilleszkedésének elősegítése.

Feladat: a csoport előkészítése a gyermekek vagy gyermek befogadására, kapcsolatfelvétel a kijelölt gyermekvédelmi gyámmal.

- Anamnézis felvétele.
- A pszichés és értelmi állapot felmérése.
- Családi, testvéri, rokoni, baráti kapcsolatok megismerése.
- Egészségügyi állapot felmérése.
- Az „elhelyezési javaslat és elhelyezési terv” (TESZ-1) megismerése, különös tekintettel az otthonban való tartózkodás várható időtartamára vonatkozólag.
- A fentiek ismeretében egyéni gondozási-nevelési terv készítése, felmérve a fejlődés, fejlesztés, felzárkóztatás lehetőségeit.
- A testvérek együttes elhelyezése.
- A befogadás során a gyermekek és bekerülésük körülményeinek megismerését a dokumentációk megismerése, beszélgetés a szülőkkel (pszichológus, gyermekvédelmi gyám) és különböző vizsgálatok segítik.

Csoportgazdálkodás

A csoportgazdálkodás tervezetten, a költségvetés által biztosított ellátási normatíva hatékony, ésszerű, takarékos, önálló felhasználását szolgálja. A gazdálkodás folyamatában életkor szerint kell a gyermekeket bevonni, ezzel is elősegítve az önálló életkezdesre való felkészülést, a pénzkezelést, gazdálkodást, takarékoságot. A közösen tervezett és megvalósított vásárlások, a gyakorlatban történő alkalmazás készségének kialakulását segítik elő.

Ezáltal megvalósul a csoportgazdálkodás pedagógiai célja, a családi háztartás vezetésének modellezése, annak érdekében, hogy a gondozott gyermekek képessé váljanak majd, a saját háztartásuk vezetésére.

A csoportgazdálkodás területeit, az elszámolás rendjét, a Bolyai Farkas Gyermekotthoni Központ Budapest Csoportgazdálkodási Szabályzata tartalmazza.

Étkezés

A gyermekotthonokban a napi ötszöri étkezést, a csoportgazdálkodás keretein belül valósítják meg. Csoportokban történő főzéssel, illetve iskolai tanév során az ingyenesen igénybe vehető közétkeztetéssel. Az ételek elkészítéséhez szükséges alapanyagok beszerzéséről, szakszerű tárolásáról a szakmai vezető irányítása, folyamatos ellenőrzés mellett, a csoportvezetők gondoskodnak az előre egy hónapra megtervezett étlap alapján. Az ételek, az ételkészítés-higiéniái, minőségügyi és

élelmiszerbiztonsági szabályok betartásával készülnek, az alapanyagokkal dolgozó kollégák az évente megújított vizsgakötelezettségüknek eleget tesznek.

Iskoláztatás

Tanulmányi eredmények terén a gyermekek képességei az irányadóak. Törekedni kell arra, hogy minden növendékünk a saját képességei szerinti legjobb eredményt érje el, hogy önmagához és képességeihez mértén feleljen meg önmaga és a környezetében élők elvárásainak. Célunk, hogy minden gyermek nappali oktatási rendszerben tanulhasson, munkaerőpiac képes szakmát, érettségit, diplomát szerezzon, valamint szabadidejéhez és képességeihez mértén munkát vállaljon.

Szabadidő hasznos eltöltése

A gyermekek számára elsősorban sok játékot, élményt és tapasztalatszerző kirándulást, sportolást (jégkorcsolya, úszás, foci), házon kívüli programot (Állatkert, Bábszínház, táncház, kulturális rendezvények, barangolás természetvédelmi területeken) szerveznek. Továbbra is támaszkodunk a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság ez irányú segítségére, mely szerint több egyesülettel, színházzal, kulturális központtal kötött együttműködési megállapodást, ezáltal is segítve a növendékek élmény alapú szabadidős elfoglaltságának koordinálását.

A gyermekek szabadidős tevékenysége sokrétű, célzottan fókuszál a terápiás jellegű szabadidős foglalkozásokra (sport, meseterápia, művészetterápia, környezeti nevelés)

Nevelőszülői kihelyezés és örökbefogadás előkészítése

A gyermekotthoni gondoskodás legfontosabb célja a gyermek mielőbbi visszagondozása vérszerinti családjába, vagy ha ez nem szolgálja a gyermek legjobb érdekét, akkor örökbefogadó családba vagy nevelőszülőkhöz való kihelyezése.

A felterjesztést követően annak sikeres megvalósulása érdekében, megbeszéljük a közreműködő résztvevők (gyermekvédelmi gyám, intézményvezető, nevelők, pszichológus) feladatait, szerepét a folyamatban. A szakmai team együttműködése biztosítja azt a szakmai tevékenységet, amellyel támogatjuk a nevelőszülői kihelyezés vagy örökbefogadás folyamatát.

Segítjük a majdani szülőt abban, hogy a gyermekről reális képet, részletes információt kapjon, biztosítjuk a találkozások, az ismerkedések zökkenőmentességét, valamint felkészítjük a gyermeket a „családba” kerülésre.

Az otthon pszichológusa támogatást nyújt a gyermek számára, segíti feldolgozni a változással, a lehetséges új élethelyzet feldolgozásával járó feszültségeket és érzelmeket.

Örökbefogadás esetében a találkozásokat mindig a résztvevőkkel való beszélgetés, és a gyermek számára pszichológiai foglalkozás kíséri, ahol lehetőség van az érzések tudatosítására, az esetleges kérdések, kétségek, bizonytalanságok megbeszélésére, valamint a pozitív élmények megerősítésére. Az örökbefogadó szülőkkel való beszélgetés során alkalom nyílik a felmerülő nevelési nehézségek megbeszélésére, megoldására, megfelelő nevelési módszerek/eszközök megfogalmazására, amelyek a jövőben is támpontot adhatnak. Az elválás, a távozás alkalmával lehetőség nyílik elköszönni, elbúcsúzni, ez segít az elmúlt életszakasz lezárásában, az új kezdetében.

III. ÁTLAGOS GONDOZÁST IGÉNYLŐ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK

A nevelés célja

A gyermekek bekerülésükkor halmozottan hátrányos helyzetükből adódóan személyiségükben sérültek. A csoportban dolgozó nevelők, gyermekvédelmi asszisztensek és gyermekfelügyelők, a pszichológus, a fejlesztőpedagógus összehangolt munkájának célja, hogy a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, a hosszú távú nevelés következményeképpen, a személyiségfejlesztő munka folyamatos legyen. A magatartási és tanulási problémákat a szakembercsoport – pszichológus, fejlesztőpedagógus - eredményesen kezelje.

Fontosnak tartjuk, hogy az otthonba töltött idő alatt a gyermek valóban otthonának érezze az intézményt. Ezért célunk, hogy biztonságos környezetet teremtsünk, melyben elsősorban érzelmileg érzi magát a gyermek biztonságban, kibontakozhat és segítséget kap az őt körülvevő világban való eligazodáshoz.

A Bolyai Farkas Gyermekotthoni Központ Budapest telephelyen folyó nevelés feladatai:

- A gyermekotthonban az ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve nevelésbe vett gyermekek számára otthont nyújtó ellátás biztosítása.
- Az egyéni gondozási-nevelési tervekben megfogalmazott feladatok teljesítése, a gyermek sorsának minél optimálisabb rendezése.

- Felkészítés az önálló életre, pályaválasztásra, párkapcsolatra, szexuális életre, családi életre.
- A gyermekek piacképes tudáshoz juttatása, elindítása az életbe, segítése, támasza lenni az önállósodási folyamatban.
- A növendékek családi kapcsolatainak kiépítése, illetve gondozása, ha lehetséges visszahelyezése a családba.
- Gondozási-nevelési terv készítése a gyermekvédelmi gyámmal szoros együttműködésben, mely tartalmazza az egyénre szabott fejlesztést, nevelési programot a családdal, iskolával való együttműködést. Kiemelt figyelmet fordít a különleges ellátást igénylő – 3 év alatti, tartósan beteg illetve fogyatékkal élő gyermekek gondozását, nevelését, oktatását illetően.
- Otthonpótló feladat, a család szerepeinek, szocializációs feladatának átvétele.
- Az otthonban élő gyermekek számára érzelmi, fizikai biztonság nyújtása.
- Erkölcsi normák, értékek közvetítése.
- Egészséges életmódra nevelés, mentálhigiénés gondozás.
- Külső kapcsolatok – családi, baráti - kiépítése, erősítése.

A család szocializációs hiányosságaiból adódó feladatok

- A gyermek önállóságra nevelése. Az önkiszolgáló munka, a praktikus ismeretek segítik az önálló életvezetési készség létrejöttét.
- Kommunikációs készség fejlesztése.
- A társadalom által elfogadott értékek, normák közvetítése.
- Identitás, nemzeti hovatartozás tudatosítása, erősítése, a népi kultúra és hagyományok megismerése.
- Saját belső értékek felfedeztetése, önmaga elfogadására nevelés.
- Önkontroll, önfegyelem kialakítása.
- Érzelmi élet fejlesztése szorongások oldásával, a reális énkép kialakításával.
- Erkölcsi fejlődés elősegítése a tevékenységek rendszeres értékelésével, az érzelmi élet fejlesztése által.
- Problémamegoldó, érdekérvényesítő képesség fejlesztése.
- Családi, baráti, külső, belső kapcsolatok kiépítése, ápolása, más értékrend, szokások megismerése, elfogadása. Toleráns magatartás kialakítása.
- Az udvarias magatartás, a kulturált étkezés szabályainak elsajátítása.
- Igényesség kialakítása önmagával és a környezetével szemben, lakás- és öltözködési kultúra.
- A tanulási készségek fejlesztése. A gyermekekben lévő kíváncsiságra, kreativitásra, érdeklődési körre alapozva segíteni a tanulmányi munkát, előkészíteni a pályaválasztást.

- Tehetséggondozás
- A pénz értékének és szerepének, a takarékoság lehetséges formáinak elsajátítása.
- Felkészítés a párkapcsolatra, szerelemre. A gyermekek megismertetése a saját szerepükkel, feladataikkal a felelős párkapcsolatban.
- Felkészítés az egészség megőrzésére. A higiénés szokások, feladatok, megtanítása. A helyes táplálkozás szokásainak elsajátítása. Sporttal, edzettséggel növelni az állóképességet. A káros szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése.
- Felkészíteni a családi életre, az önellátásra, önálló életvezetésre.

Módszerek:

- Az otthonban dolgozó felnőttek személyes példája.
- Egy, a gyermekek által is elfogadott szabály, norma és értékrend felállítása, és ennek következetes betartása.
- Mindenki által ismert és elfogadott élet- és házirend.
- Követelés, begyakorlás, segítség, ösztönzés, ellenőrzés. Az irányítás során elvégezhető a szükséges korrekció.
- A közös tevékenységek során kialakult kölcsönhatások.
- Megfigyelés.
- Beszélgetés, ez többféle lehet, spontán vagy célzott. Például problémákat vagy szabályokat megbeszélő, konfliktusokat feloldó beszélgetés, fejlesztő interjú.
- Játékok, pl.: szerep, önismereti, megismerő, dráma, szituációs.
- Különböző, az adott célnak megfelelő tájékoztató anyagok rendelkezésre bocsátása.
- Az oktató-nevelő munkát fejlesztőpedagógus, pszichológus segíti.

Egészségük megőrzésében, életmódjuk kialakításában életkoruknak megfelelően szükséges bevonni a gyermekeket is. A gyermekotthonok vonatkozásában általában biztosított az orvosi ellátás valamint ápolónői felügyelet a Heim Pál Kórház részéről, melynek keretében a gyermekeket félévente általános kivizsgálásban részesítik.

IV. KÜLÖNLEGES GONDOZÁST IGÉNYLŐ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK

Gyermekotthonainkban a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozásban részesülnek.

Az a gyermek sajátos nevelési igényű, aki testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd. Gyakran sérüléseiből származó pszichés- és szociális akadályozottság jellemzi őket.

A gyermekotthonokban nevelkedő különleges szükségletű gyermekek nevelésének, gondozásának feladatait a csoportban dolgozók, a szakmai team (pszichológus, fejlesztőpedagógus) és az iskolák, oktatási, egészségügyi intézmények, egyesületek, társadalmi szervezetek, stb. segítségével valósítjuk meg.

Törekedni kell a gyermekek oktatását végző intézményekkel való szoros együttműködés kiépítésére, a Pedagógiai Programjuk megismerésére, melyre a nevelőközösség és a szakmai team is támaszkodik.

A nevelés célja:

A különleges gondozást igénylő gyermekek hátrányait a minimálisra csökkentjük, azért, hogy képesek legyenek „átlagos szükségletű” társaikkal együtt nevelkedni.

A különleges ellátást és sajátos nevelést igénylő gyermekek fejlesztése, gondozása, különleges igényeik kielégítése (diéta, rendszeres szakorvosi ellátás, megfelelő iskola, stb.), egyéni képességeik fejlesztése, habilitáció, a rehabilitáció, és a társadalmi beilleszkedés elősegítése életkoruknak megfelelően - kiemelt feladata annak a csoportnak, ahol a gyermekek integráltan nevelkednek, és az otthon szakmai teamjének.

Feladatok:

- felkészítése a korrekciója valamennyi területen,
- terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a tanulási problémákkal, a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek fejlesztésében,
- a különleges szükségletű gyermekek továbbtanulásra, a társadalmi beilleszkedésre, a sikeres életkezdesre,
- a személyiségük harmonizálása önmaguk és mások elfogadásával, a toleráns magatartás kialakítása,
- az általános emberi értékek, társadalmi normák elsajátítása, azonosulás ezekkel az értékekkel,
- az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése.

- gondozási-nevelési terv készítése a gyermekek számára, mely tartalmazza az egyénre szabott fejlesztési, nevelési programot a családi, iskolai háttérrel való együttműködést,
- az egyéni gondozási-nevelési tervekben megfogalmazott feladatok teljesítése, a gyermek sorsának minél optimálisabb rendezése,
- különleges ellátást igénylő gyermekek szociális képességeinek
- viselkedésének, magatartásának formálása a konfliktusmentes társadalmi beilleszkedés érdekében,
- képességeik fejlesztése, az ismeretek megszerzése a felzárkózás érdekében,
- önmaguk és társaik másságának elfogadása,
- kitartás, akarat fejlesztése, reális énkép kialakítása, képességfejlesztés egyéni és kiscsoportos formában,
- differenciált, különleges szükségletekhez igazodó segítségnyújtás a képességek és a szocializáció során,
- a hiányosan működő képességek, készségek
- általános emberi értékek megismerése, elfogadtatása, azonosulás fejlettségüknek megfelelően,
- kognitív képességeik fejlesztése, egyénre szabott tanulási módszerek és technikák kiépítése, hosszabb tanulási, felkészülési idő biztosítása,
- a jól működő képességek tudatos fejlesztése, önbecsülésük erősítése,
- testi és lelki egészség megóvása, a kompenzáló, korrigáló technikák gyakorlott birtoklása,
- oldott, humánus légkör megteremtése, ahol az értelmi, érzelmi képességeik kibontakoznak és emberi kapcsolataik fejlődnek.

Módszerek

- folyamatos ellenőrzés, nyomon követés, szoros kapcsolattartás az oktatási és egészségügyi intézményekkel, a Szakértői Bizottságokkal, Nevelési Tanácsadókkal, a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal és a Gyámhivatalokkal,
- segíteni a gyermek és a család, szülő, érzelmi kapcsolatának erősödését, stabilitást,
- együttműködés az oktatási intézményekkel, a gyermekek iskolai kudarcainak csökkentése, és a kedvezőbb közösségi pozíciójuk kialakítása, illetve reális énképük, önértékelésük megerősítése érdekében,
- a gyermekeket segíteni kell bekapcsolódni a különböző iskolán kívüli tevékenységekbe, a szabadidő kulturált eltöltésének láttatásával, felkínálásával,

- a választás lehetőségének biztosításával – felzárkóztatásba, tehetséggondozásba, különböző sportokba,
- folyamatos, őszinte érzelmi kötődést biztosítani a gyermek és az őt gondozó nevelők számára, amelyben problémáit nyíltan feltárhatja,
  - amennyiben szükséges, külső szakemberek segítségének igénybe vétele.

V. SPECIÁLIS GONDOZÁST IGÉNYLŐ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK:

Az elmúlt évek tapasztalata, valamint a gyermekvédelemben várható változások alapján rendkívül fontosnak tartjuk azt, hogy a gyermekotthonban folytatott sokrétű nevelési tevékenységben kiemelt helyet kapjon a speciális nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás megtervezése, a gyermekek szükség szerinti ellátása. A gyermekek/fiatalok körében egyre gyakrabban tapasztalunk már meglévő magatartási- és személyiségzavarokat. Sokan küzdenek például olyan pszichés nehézségekkel, mint neurotikus megnyilvánulások, szorongás, depresszív magatartás, pszichogén funkciózavarok, pszichoszomatikus megbetegedések, pszichoaktív szer használat. A serdülőkorban megnyilvánuló pszichés megbetegedések: identitás- és magatartászavarok, antiszociális személyiség zavarok, depresszió, öngyilkossági kísérlet, szerhasználat, amelyek különleges gondoskodást, pszichológiai, pszichiátriai, gyógyszeres kezelést és más terápiás ellátást igényelnek. Ezért az általános, otthont nyújtó ellátás mellett biztosítani kell azokat a speciális módszereket, eszközöket, amelyeket alkalmazva, hozzájárulunk az említett nehézségek leküzdéséhez, gyógyításához, az egyén és az őt körülvevő közösség jóllétéhez, boldogulásához.

Ennek érdekében olyan programokat indítunk, amelyek során intézményünk szakemberei sokoldalú személyiség- és magatartásfejlesztő munkát folytathatnak. Rehabilitációs és reszocializációs tevékenységünk részeként korszerű pedagógiai és pszichológiai módszerek alkalmazásával, széleskörű terápiás és rekreációs foglalkozások szervezésével törekszünk a kívánt személyiségfejlődést/gyógyulást elérni. Fontosnak tartjuk továbbra is az elfogadó, terápiás munkát támogató szemlélet kialakítását, az ilyen jellegű tevékenységek és programok megszervezését a csoportok és az egyének számára.

Célunk az, hogy a különböző szakmai területek képviselői együttműködve, saját szakmai tudásukat és tapasztalataikat átadva tudjanak együtt dolgozni a megváltozott körülményekhez alkalmazkodva, valamint az, hogy új - pszicho-és szocioterápiás lehetőségeket biztosítsunk a gyerekek és a közösség számára. Ennek tükrében

fontosnak tartjuk az elfogadó, terápiás munkát támogató szemlélet kialakulását elősegítő tevékenységek, és programok megszervezését, a csoport, az egyén, valamint a szakmai team szempontjából is.

A nevelés célja a csoport számára

A csoport szempontjából az első feladat az újonnan érkező fiatalok be és elfogadása, illetve a gyors, hatékony beilleszkedés támogatása.

A csoportos és egyéni beszélgetések során fontos annak a szemléletnek átadása, hogy mindannyian különbözőek vagyunk, különböző lehetőségekkel és különböző nehézségekkel rendelkezünk.

Az újonnan érkező gyermekeknek lehetősége legyen megismerni a csoport szokásait, és lehetősége legyen bemutatkozni, önmagáról beszélni, saját belátása szerint.

A gyermekek számára érthetővé kell tenni, hogy a gyermekotthonba kerülés milyen új élethelyzetet jelent az érkező számára. Tudatosítani, hogy eddigi élethelyzeteik, nehézségeik hatására a személyiségben, a hangulati életben, a viselkedésükben adódhatnak zavarok, nehézségek, amelyek rövidebb, hosszabb ideig fennállnak, s amelyeket segíteni kell leküzdeni, meggyógyítani.

Ehhez időnként szakember, pszichológus/pszichiáter, vagy akár kórházi kezelés is szükséges. Fontos, hogy ezek a beavatkozások ne ijesztőek legyenek, hanem szükségszerű, fontos és természetes lehetőségként jelenjenek meg a gyermekek számára. Egyes konkrét esetekben beszélni kell arról, hogy egy-egy pszichés zavar milyen viselkedésbéli sajátosságokkal jár, hogyan érdemes/szabad ezekhez viszonyulni. Mit kell tenni, ha furcsa, veszélyes, vagy zavaró viselkedéssel találkoznak.

Ezek megoldásában, leküzdésében, gyógyításában az egyéntől és a csoport tagjaitól egyaránt együttműködést várunk.

Fontos beszélni ezzel kapcsolatban arról, hogy egymás elfogadása mellett ugyanakkor milyen viselkedési szabályok betartása elengedhetetlen mindenki számára, s melyek azok, amelyeket a csoport nem fogad el.

Nyílt, de nem indiszkrét csoportos és egyéni beszélgetések során, és esetleg pszichológus által irányított csoportos gyakorlatokkal lehet ezt a munkát segíteni.

Cél, hogy a csoport olyan elfogadó, támogató közösségként működjön, amelyben helyet kap, a terápiás, gyógyító közösség attitűdje, amelynek tagjai tudatában vannak

egymás nehézségeinek. Egymást elfogadó, a gyógyulásban, fejlődésben támogató közösség kialakítása a cél, a mindennapi élet keretei között.

A nevelés célja az egyén számára

Az egyén szempontjából cél a beilleszkedés segítése, a gyermekotthonba kerülés, mint trauma feldolgozása, majd a jövőkép kidolgozása, a szükséges gyógyító eljárások megtervezése és elfogadtatása a gyermekkel.

Fontosnak tartjuk, hogy olyan egyéni és csoportos terápiás, vagy terápiás jellegű foglalkozások álljanak a gyermekek rendelkezésére, melyek a gyermekek személyiségét komplex módon gyógyítják, gazdagítják. A gyermekek pszichés zavarai mellett az egész személyiség kiteljesedése kapjon szerepet. Cél, hogy a pszichés zavarokkal küzdő gyermekek gyógyuljanak, tüneteik elmaradjanak, vagy általuk kezelhetővé váljanak, annak érdekében, hogy személyes jólétük növekedjen, pszichés, családi és szociális helyzetük egyaránt javuljon.

Bővíteni kell azoknak a lehetőségeknek a körét (szakellátó intézmények, kórházak, alapítványok), amelyeken keresztül a gyermekek számára gyorsan és gördülékenyen biztosítottak a következő ellátások:

- egyéni pszichoterápia,
- szükség esetén gyógyszeres terápia,
- csoportos terápiás foglalkozások (feltáró, támogató, önismereti, művészeti, pszicho dráma csoport).

VI. KETTŐS SZÜKSÉGLETŰ GYERMEKEK RÉSZÉRE KIALAKÍTOTT NEVELÉSI CÉLOK/FELADATOK/MÓDSZEREK

1997.évi XXXI. törvény 53 § c) bekezdése szerint:

Különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek)

Kettős szükségletről akkor beszélhetünk, ha a gyermek egyszerre különleges szükségletet mutat, mivel tartósan beteg, illetve fogyatékossgal él, másrészt speciális szükségletet, mivel súlyos magatartási problémákkal, pszichés tünetekkel küzd, illetve pszichoaktív szerhasználó.

A kettős szükségletű gyermekek reszocializációjának tervezése során különösen fontos az a gazdag, komplex és összetett terápiás rendszer kialakítása, melynek az egyéni és a csoportos pedagógiai és pszichológiai terápiás ellátások, a

készségfejlesztés, a konfliktuskezelés, a hangsúlyozott erkölcsi nevelés, a viselkedésterápia, a művészet terápia elemei is mind megtalálhatóak.

A Gyvt. rendelkezése szerint az otthont nyújtó ellátás keretében a különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek) számára.

A különleges nevelési igényt

- 0 – 3 éves,
- tartósan beteg,
- fogyatékos, vagy sajátos nevelési igényű

gyermek esetében a Szakértői Bizottság állapítja meg.

A statisztikák évről évre kimutatják, hogy növekszik a kettős szükséglettel érkező ellátottak száma. Valamint a gondozási-nevelési folyamatban, a mindennapok követelményrendszerében megjelenő magatartás- és viselkedésbeli hiátusok illetve az együttműködés negálása során tapasztalt kettős szükségletet mutató növendékek száma is emelkedő tendenciát mutat.

A kettős szükségletű gyermek ellátási igénye számos tünet együttes fennállását jelentheti, sokféle variációban. A speciális nevelési igény párosulhat enyhe-, illetve középsúlyos fokban értelmi fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel (SNI), illetve pszichiátriai kompetenciájú esetekkel.

Kiemelten kell kezelni a gyermekpszichiátriai betegséggel, illetve a felnőttkori pszichiátriai betegségek gyermekkori megnyilvánulási formáival – specifikus személyiségzavarok gyermekkori formáival, impulzív, Borderline, hiszteroid személyiségzavarral, valamint a specifikus személyiségzavarokkal – küzdő gyermekeket, számukra adekvát ellátási forma kialakítása szükséges.

A pszichiátriai kompetenciájú, valamint az olyan gyermekek esetében, akik értelmileg akadályozottak és súlyos kötődési illetve az érzelmi élet zavarára utaló tüneteket, depresszív magatartászavar tüneteket mutatnak és jelentős pszichés támogatást, gyógykezelést, esetenként gyógyszeres kezelést igényelnek, szükség van folyamatos szakorvosi esetvezetésre, illetve egészségügyi szemléletű, tájékozottságú személyzetre is.

A gyermek szükségleteinek megfelelően kiválasztott feladatokkal való fejlesztések (vizuális észlelés, emlékezet, figyelem, stb.)

A gyermekotthonokban nevelkedő kettős szükségletű gyermekek nevelésének, gondozásának feladatait a csoportban dolgozók, a szakmai team (pszichológus, fejlesztőpedagógus) és az iskolák, oktatási, egészségügyi intézmények, egyesületek, társadalmi szervezetek, stb. segítségével valósítjuk meg.

A csoportban dolgozó nevelők, gyermekvédelmi asszisztensek és gyermekfelügyelők, a pszichológus, a fejlesztőpedagógus összehangolt munkájának célja, hogy a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, a hosszú távú nevelés következményeképpen, a személyiségfejlesztő munka folyamatos legyen. A magatartási és tanulási problémákat a szakembercsoport – pszichológus, fejlesztőpedagógus - eredményesen kezelje.

Fontosnak tartjuk, hogy az otthonba töltött idő alatt a gyermek valóban otthonának érezze az intézményt. Ezért célunk, hogy biztonságos környezetet teremtsünk, melyben elsősorban érzelmileg érzi magát a gyermek biztonságban, kibontakozhat és segítséget kap az őt körülvevő világban való eligazodáshoz.

Fejlesztések

Nagymozgások fejlesztése

1. Alapmozgások kialakítása
2. Tartás javítása
3. Egyensúlyfejlesztés
4. Testsémafejlesztés
5. Térérzékelés fejlesztése

Finommotorika fejlesztése

1. A kéz és az ujjak ügyesítése, mozgékonyságuk fokozása
2. Kézmozgások célirányos kialakítás
3. Az ujjak tapintásérzékelésének fokozása
4. Szem-kéz koordináció kialakítása
5. Látás-tapintás-mozgásérzet együttes szabályozása
6. Dominancia kialakításának segítése

Kommunikációs feladatok

1. Hallási figyelem fejlesztése
2. Szókincs bővítés
3. A beszéd megértés fejlesztése és a beszédre késztetés
4. A beszéd alaki és tartalmi fejlesztése
5. A beszéd érthetőségének, ritmusának lejtésének fejlesztése
6. Nonverbális jelrendszerek elsajátítása, kommunikációra alkalmas funkciók elsajátítása, egyéni segédeszközök alkalmazása

Viselkedési normákat fejlesztő feladatok

1. Tolerancia, empátia

- 2.Egymás és a környezet, állatvilág tisztelete
- 3.A másság kezelése
- 4.Etikus magatartás, viselkedési normák, modellek
- 5.Jó és rossz, helyes és helytelen, értékes és értéktelen, igaz és hamis közötti különbség észlelése
- 6.Türelem a társakhoz

Önismeretet adó feladatok

1. Önfegyelem kialakítása
2. Siker utáni vágy, de a kudarc elviselése is
3. Társadalomba való beilleszkedés, harmónia önmagukkal és másokkal

Pszicho dráma csoport

A személyiség éérését és a gyermek szocializációját elősegítő csoportos foglalkozás: A pszicho dráma olyan módszer, mely a belső lelki tartalmak, élmények, konfliktusok megjelenítésén keresztül hat. Mind a klasszikus protagonista, mind a közösségi pszicho dráma, mind a play-back színpad gyakorlatai megjelennek.

Specifikuma, hogy lejátssza, dramatizálja az élményt, és a cselekvéses megelevenítés révén idéz fel homályba vesztett indítékokat.

A pszichodráma csoport lehetőséget nyújt a személyiség sérülése és bizonytalansága, fejlődési elakadásai mögött, azok mélyén meghúzódó deficitiek pótlására.

Önismereti, kommunikációs, konfliktuskezelő foglalkozások: konfliktus-kezelő tréning a gyerekek számára

Négy nagy témakör köré épült fel a tréning

- megerősítés, önbizalom javítása
- kommunikáció
- közösségépítés
- konfliktus kezelés

A tréningeken elfogadó légkört teremtünk, ahol lehetőség van az eddigi élet során elszenvedett sérelmek feldolgozására, konfliktusokra adott eddig erőszakos reakciók értelmezésére, átdolgozására.

A konfliktuskezelő tréning tematikája, módszerei alkalmazkodnak a gyerekek igényeihez mind körülményeket (időbeosztás, terem méret, étkezés biztosítása), mind tartalmát tekintve.

Pozitív kommunikációs mintákat, konstruktív konfliktuskezelési módokat sajátíthatnak el.

A csoportos személyiségfejlesztés konkrét célkitűzései

- A serdülő gyermekek személyiség fejlődésének segítése.
- Énerősítés és közösségépítés a kortárs csoportban.
- Hatékony és kreatív konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- Asszertivitás és hatékony szociális fellépés elsajátítása,
- Problémaérzékenység és megküzdési technikák elsajátítása
- Hatékony kommunikáció, emberismeret és önismeret fejlesztése.
- Kreativitás fejlesztése.
- Pozitív értékrendszer kialakítása és megerősítése.

A foglalkozások tematikája

- kapcsolat felvétel és előkészítő munka a gyermekekkel, gyámokkal, lakásotthonokkal
- igények feltárása, megállapodás a gyámokkal és a gyermekekkel
- csoportok összeállítása
- csoportmunka folyamata
- a gyámokkal és nevelőkkel történő közös értékelés
- további lehetőségek, tervek, kitekintés

A Bolyai Farkas Gyermekotthoni Központ gyermekotthonaiban folyó nevelés feladatai:

- A gyermekotthonokban az ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve nevelésbe vett gyermekek számára otthont nyújtó ellátás biztosítása.
- Az egyéni gondozási-nevelési tervekben megfogalmazott feladatok teljesítése, a gyermek sorsának minél optimálisabb rendezése.
- Felkészítés az önálló életre, pályaválasztásra, párkapcsolatra, szexuális életre, családi életre.
- A gyermekek piacképes tudáshoz juttatása, elindítása az életbe, segítése, támasza lenni az önállósodási folyamatban.
- A növendékek családi kapcsolatainak kiépítése, illetve gondozása, ha lehetséges visszahelyezése a családba.

- Gondozási-nevelési terv készítése a gyermekvédelmi gyámmal szoros együttműködésben, mely tartalmazza az egyénre szabott fejlesztést, nevelési programot a családdal, iskolával való együttműködést. Kiemelt figyelmet fordít a különleges ellátást igénylő – 3 év alatti, tartósan beteg illetve fogyatékkal élő gyermekek gondozását, nevelését, oktatását illetően.
- Otthonpótló feladat, a család szerepeinek, szocializációs feladatának átvétele.
- Az otthonban élő gyermekek számára érzelmi, fizikai biztonság nyújtása.
- Erkölcsi normák, értékek közvetítése.
- Egészséges életmódra nevelés, mentálhigiénés gondozás.
- Külső kapcsolatok – családi, baráti - kiépítése, erősítése.

A család szocializációs hiányosságaiból adódó feladatok:

- A gyermek önállóságra nevelése. Az önkiszolgáló munka, a praktikus ismeretek segítik az önálló életvezetési készség létrejöttét.
- Kommunikációs készség fejlesztése.
- A társadalom által elfogadott értékek, normák közvetítése.
- Identitás, nemzeti hovatartozás tudatosítása, erősítése, a népi kultúra és hagyományok megismerése.
- Saját belső értékek felfedeztetése, önmaga elfogadására nevelés.
- Önkontroll, önfegyelem kialakítása.
- Érzelmi élet fejlesztése szorongások oldásával, a reális énkép kialakításával.
- Erkölcsi fejlődés elősegítése a tevékenységek rendszeres értékelésével, az érzelmi élet fejlesztése által.
- Problémamegoldó, érdekérvényesítő képesség fejlesztése.
- Családi, baráti, külső, belső kapcsolatok kiépítése, ápolása, más értékrend, szokások megismerése, elfogadása. Toleráns magatartás kialakítása.
- Az udvarias magatartás, a kulturált étkezés szabályainak elsajátítása.
- Igényesség kialakítása önmagával és a környezetével szemben, lakás- és öltözködési kultúra.
- A tanulási készségek fejlesztése. A gyermekekben lévő kíváncsiságra, kreativitásra, érdeklődési körre alapozva segíteni a tanulmányi munkát, előkészíteni a pályaválasztást.
- Tehetséggondozás
- A pénz értékének és szerepének, a takarékoság lehetséges formáinak elsajátítása.

- Felkészítés a párkapcsolatra, szerelemre. A gyermekek megismertetése a saját szerepükkel, feladataikkal a felelős párkapcsolatban.
- Felkészítés az egészség megőrzésére. A higiénés szokások, feladatok, megtanítása. A helyes táplálkozás szokásainak elsajátítása. Sporttal, edzettséggel növelni az állóképességet. A káros szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése.
- Felkészíteni a családi életre, az önellátásra, önálló életvezetésre.

Módszerek:

- Az otthonban dolgozó felnőttek személyes példája.
- Egy, a gyermekek által is elfogadott szabály, norma és értékrend felállítása, és ennek következetes betartása.
- Mindenki által ismert és elfogadott élet- és házi rend.
- Követelés, begyakorlás, segítség, ösztönzés, ellenőrzés. Az irányítás során elvégezhető a szükséges korrekció.
- A közös tevékenységek során kialakult kölcsönhatások.
- Megfigyelés.
- Beszélgetés, ez többféle lehet, spontán vagy célzott. Például problémákat vagy szabályokat megbeszélő, konfliktusokat feloldó beszélgetés, fejlesztő interjú.
- Játékok, pl.: szerep, önismereti, megismerő, dráma, szituációs.
- Különböző, az adott célnak megfelelő tájékoztató anyagok rendelkezésre bocsátása.
- Az oktató-nevelő munkát fejlesztőpedagógus, pszichológus segíti.

Egészségük megőrzésében, életmódjuk kialakításában életkoruknak megfelelően szükséges bevonni a gyermekeket is. A gyermekotthonok vonatkozásában általában biztosított az orvosi ellátás valamint ápolónői felügyelet a Heim Pál Kórház részéről, melynek keretében a gyermekeket félévente általános kivizsgálásban részesítik.

VII. ÉRDEKKÉPVISELET MEGVALÓSULÁSA

A gyermekotthonokban ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve nevelésbe vett gyermekek élhetnek panaszjoggal. Panaszukat, észrevételeiket megbeszélhetik gyermekvédelmi gyámjukkal, az otthon igazgatójával, igazgatóhelyettesével, vagy az otthonvezetővel.

Megkereshetik a gyermekjogi képviselőt, akinek elérhetősége minden csoportban és közös helyiségekben megtalálható, valamint fordulhatnak az Érdekképviselési Fórumhoz.

Az Érdekképviselési Fórum feladata:

- tájékoztató és tájékoztató jog gyakorlása;
  - véleményezési és javaslattételi jog gyakorlása.
1. Az igazgatónál, igazgató helyettesnél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben.
  2. Javaslattételt tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.
  3. Megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt.
  4. Intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, ill. más hatáskörrel rendelkező szervnél.
  5. Egyetértési jogot gyakorol a Házirend jóváhagyásánál.
  6. Az érdekképviselési Fórum a Határozatait köteles nyilvánosságra hozni, kivétel a személyiség jogokat érintő ügyek.

A gyermekotthon munkatársainak kötelességeit és jogait az

- irányadó jogszabályok (Munka törvénykönyve, Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény), valamint:
- A Szociális Munka Etikai Kódexe
- az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata,
- az intézmény Szakmai Programja,
- a dolgozó munkaköri leírása tartalmazza.

A Közalkalmazotti Tanács képviseli a dolgozók érdekeit.

A gyermekotthon dolgozói közfeladatot ellátó személynek számítanak, mely minősítés, feladat ellátásuk során védi személyes biztonságukat.

VIII. CSALÁDDAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS

2014. január 1. napjával Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Fővárosi Kirendeltsége irányításával, a Fővárosi Gyermekvédelmi Szakszolgálat szervezésében, a Fővárosi Gyermekvédelmi gyámok a Fővárosi Gyermekotthonok vezetőivel megállapodást írtak alá. Ebben a gyermekotthonok igazgatói kötelezettséget vállalnak arra, hogy a 2014. január 1. napjától hatályba lépett új jogintézmény, a gyermekvédelmi gyámság minél gördülékenyebben, a gyermek legjobb érdekét maximálisan szem előtt tartva épülhessen ki; a szakellátásban élő gyermekek ellátását végző személyek tevékenységének koordinálására, különös tekintettel a gyermekvédelmi gyámságra. E feladat továbbiakban a gyermekotthonoké, melynek megvalósulásáért, koordinálásáért az otthonvezetők felelősek.

A családgondozás érdekében a gyermekvédelmi gyám feladata különösen a gondozott gyermek felkészítése a családdal való találkozásra, szükség esetén a gyermeknek a kapcsolattartás helyszínére kísérése, valamint ha a gyermek és a szülő közötti kapcsolat helyreállításához szükséges, a találkozáson való részvétel (NM.r. 87. § (3) bek. b) pont).

A kapcsolattartási szabályok meghozatala előtt és a határozat kézhezvétele után a szülő, a szakmai vezető és a gyermekvédelmi gyám közösen értelmezik a kapcsolattartási szabályokat. Amennyiben értelmezési vita van, a gyámhivatalhoz fordulnak.

A gyámhivatali határozat alapján kapcsolattartásra jogosult minden olyan személy, aki a határozatban megnevezésre kerül (vérszerinti szülő, nagyszülő, kiskorú és nagykorú testvér), valamint a gyermeknek joga van a személyes kapcsolatainak ápolásához minden olyan személlyel, akit a gyermekvédelmi gyám hozzájárulásával engedélyez. Mielőtt a gyermekvédelmi gyám dönt a személyes kapcsolatok ápolásának engedélyezéséről, egyeztet az otthonvezetővel és a gyermek nevelőjével.

A gyámhivatal a kapcsolattartás szabályozására vonatkozó határozatában dönt a gyermeknek a gondozási helyéről legfeljebb két napra történő eltávozása és a két

napnál hosszabb szabadsága gyermekvédelmi gyám által történő engedélyezésének lehetővé tételéről vagy annak a gyermek érdekében történő mellőzéséről.

A gyermekvédelmi gyám segíti:

- a gyermek gondozóját a kapcsolattartás, családgondozás során felmerülő problémák megoldásában,
- a gyermeket a kapcsolattartással összefüggő problémái megoldásában, szükség esetén pszichológus bevonásával.

A kapcsolattartás biztosítására a gondozási hely vezetője kötelezett, ő gondoskodik arról, hogy a gyermek kapcsolattartási joga érvényesüljön. A szakmai vezető biztosítja, hogy a nevelő, vagy gyermekvédelmi asszisztens/gyermekfelügyelő közreműködjön a kapcsolattartás megvalósulásában az intézményi házirendben meghatározott módon, intézményi helyszínen. Nem valósulhat meg a kapcsolattartás az iskolában, buszmegállóban stb.

Amennyiben a kapcsolattartásra jogosult vagy a gyermekvédelmi gyám által engedélyezett személy, a kapcsolattartás idején nem tanúsít megfelelő magatartást, a szakmai vezető az esetleges külső segítség kéréséről (rendőrség, polgárőrség, mentő) értesíti a gyermekvédelmi gyámot. Az ilyen személy kapcsolattartási jogának korlátozása, szüneteltetése, megvonása érdekében a gyermekvédelmi gyám a gyámhivatalhoz fordulhat.

A gyermekvédelmi gyám tájékoztatása alapján a gyámhivatal indokolt esetben előmozdítja a szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban lévő szülő gyermekével való kapcsolatának fenntartását, ha ez a gyermeket nem veszélyezteti. Ennek érdekében a gyámhivatal a szülő kérelmére, illetve a büntetés-végrehajtási intézet megkeresésére a gyermekkel kapcsolatos információkat adhat.

A kapcsolattartásra jogosultnak a kapcsolattartási jogot személyesen kell gyakorolnia, a kapcsolattartás kezdő időpontjában kizárólag neki lehet átadni a gyermeket és annak leteltével ő köteles visszavinni a határozatban megjelölt helyszínre, gondozási helyre.

A kapcsolattartás biztosítására a gondozási hely szakmai vezetője kötelezett, ő gondoskodik arról, hogy a gyermek kapcsolattartási joga érvényesüljön. Biztosítja, hogy a nevelő, vagy gyermekvédelmi asszisztens/gyermekfelügyelő közreműködjön a kapcsolattartás megvalósulásában, esetlegesen felügyeletében.

A gyermekotthon feladata

- a gyermekek és a család zavartalan találkozásához önálló helyiség biztosítása,
- levelezésre, elektronikus levelezésre, telefonkapcsolatra lehetőség biztosítása,
- elősegíteni, hogy a gyermek hosszabb-rövidebb időt a gyámhivatali határozatnak megfelelően a családjában töltsön, az eltávozás rendjét a házi rend szabályozza,
- a gyermekvédelmi gyámot tájékoztassa a gyermek fejlődéséről, a vele kapcsolatos fontos eseményekről,
- a gyámhivatal és a gyermekvédelmi gyám tájékoztatása a kapcsolattartásról, a szülői együttműködésről vagy esetleg jogsértő magatartásról.

Munkánk eredményessége nagymértékben függ attól, hogy a szülőkkel hogyan, milyen kapcsolatot ápolunk, alakítunk ki. A családgondozói munkakör megszüntetésével ez irányú feladat nem szűnt meg, szerencsés esetben más valaki vette át ennek koordinálását az intézményekben. A jövőben, a szakmai vezetők látják el ezeket a feladatokat, melyek a következők:

- Negyedévente konzultálnak a szülővel, e mellett szükség és igény szerint lehetőséget biztosítanak fogadóórára, esetmegbeszélésre.
- Gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolat kiépítése, fenntartása legyen életszerű és folyamatos. Ezt a munkát segítse az otthonok nyílt napja, évente egy alkalommal.
- Rendszeresen hazajáró gyerekeknél szükséges és elengedhetetlen a családlátogatás, mely megvalósulhat a Gyermekjóléti Szolgálattal, szükségszerűen gyámmal közösen.

A levélben, csomagban, telefonon megvalósuló kapcsolattartás során a levéltitokhoz, illetve a magántitokhoz való jog biztosítása elengedhetetlen.

IX. GYERMEKVÉDELMI GYÁMI FELADATOK ELLÁTÁSA

A gyámi tevékenység célja a gyermekotthonban töltött idő alatt a gyermek érdekének képviselése, optimális fejlődésének elősegítése. Feladata gondoskodni a gyermek teljes körű ellátásáról, törvényes képviseléről.

Az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése a gyermek, gondozási helyre jutását követően a rendelkezésre álló iratok és adatok alapján történik.

A gondozási hely képviselőjén és a gyermekvédelmi gyámon kívül a gyermek, és lehetőleg a szülő is vegyen részt az egyéni gondozási nevelési terv elkészítésében. Az egyéni gondozási nevelési terv elkészítése a gondozási hely feladata, a gyermekvédelmi gyám aktív közreműködése mellett.

A gyermek tankötelezettségének teljesítéséhez kapcsolódó feladat a gyermekotthonra hárul. A gyámnak konzultációs, kontrollszerepe van, az együttműködés folyamatosságában. A gyermekvédelmi gyám a látogatásai alkalmával tájékoztatást kap a gyermek tanulmányi előmeneteléről és a magatartásáról. Továbbtanulás esetén intézményünk javaslatot tesz a közoktatási intézményre, a tanulói jogviszony létesítését a gyermekvédelmi gyám végzi. A gyermekotthonok gondoskodnak arról, hogy a gyermek eljusson az iskolába, óvodába. A gyermekotthon a 12 év alatti, vagy indokolt esetben idősebb gyermek esetében is gondoskodik a gyermek kíséretéről. A gyermekotthon feladata a 12 év alatti gyermek, illetve indokolt esetben az idősebb gyermek, gondozási helyre történő hazakísérése. A gyermekvédelmi gyám feladata az oktatási intézmény részére leadni azon személyek nevét, akik a gyermeket semmiféleképpen sem hozhatják el az iskolából és az óvodából.

A gyermekotthon értesíti a gyermekvédelmi gyámot a kirándulás, nyaralás, táborozás illetve egyéb utazás lehetőségéről. A gyermek külföldi utazásához szükséges a gyermekvédelmi gyám hozzájárulása.

Az egészségmegőrzés és a gyermek gyógykezelésével kapcsolatos feladatok ellátása - a korábbi orvosi dokumentáció, illetve a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakmai véleménye alapján elkészített egyéni gondozási nevelési tervbe való beépítését követően a gyermekotthonok feladata. Együttműködés a gyermekvédelmi gyámokkal folyamatos. A gyermek egészségügyi iratait a gyermekotthonokban őrzik.

Engedély nélküli eltávozás esetén azonnal szükséges felvenni a kapcsolatot a gyermekvédelmi gyámmal, átbeszélni a közös intézkedéseket, feladatokat a növendék felkutatásáról. A visszatérés után a gyermekvédelmi gyámmal lehetőség szerint együtt kell meghallgatni a gyermeket. A megbeszélésről hivatalos jegyzőkönyvet készítünk.

X. DOKUMENTÁCIÓK, NYILVÁNTARTÁSOK RENDSZERE

- Szervezeti és Működési Szabályzat,
- Munkaköri leírások,
- Szociális Munka Etikai kódexe.

Pedagógiai dokumentációk:

- szakmai program,
- házirend,
- éves munkaterv,
- „Gyermekeink védelmében” egységes nyilvántartási rendszer adatlapjai,
- csoportnapló,
- a csoportok nevelési terve, valamint a gyermekek egyéni fejlődési füzete.

Egyéb dokumentációk:

- csoporton belüli eseménynapló,
- kimenőt dokumentáló füzet (14 év feletti gyermekekről),
- családi kapcsolatok nyilvántartása,
- egészségügyi füzet,
- esetkezelési lap,
- anamnézis lap.

Nyilvántartások rendszere

- Törzskönyv,
- létszámnyilvántartás-gondozási napok nyilvántartása,
- zsebpénznyilvántartás,
- felruházási lap,
- Poszeidon Iktatási rendszer,
- Gyvr rendszer.

XI. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI

A gyermekotthonok működésének hatékonyságát, a gyermekotthonban nevelkedő gyermekek színvonalas életkörülményeinek biztosítását, a minőségi szakmai munka és ennek ellenőrzése határozza meg.

A gyermekvédelmi munka belső ellenőrzésére az igazgató, az igazgatóhelyettes, a szakmai igazgatóhelyettesek, az otthonvezetők, illetve az általuk megbízott szakember jogosult, mely a munkatervben meghatározottan éves ellenőrzési terv szerint valósul meg. A nevelés-oktatás ellenőrzése előre bejelentve, vagy váratlanul is történhet, a tapasztalatokat közös megbeszélésen kell kielemezni. Az ellenőrzések tapasztalatairól tájékoztatást kell adni közvetlenül az érintett kollégának, illetve meg kell azt tárgyalni a nevelőtestületi értekezleten, valamint írásban is rögzíti a vizsgálat megállapításait.

Az ellenőrzés területei, szempontjai:

Az ellenőrzés folyamatosan, havonta megvalósul a következő szempontok figyelembe vételével:

- tanulmányok,
- szocializáció,
- pedagógiai munka,
- terápiás, pszichológiai munka,
- csoportgazdálkodás, költséghatékonyság,
- projekt munka,
- szervezési feladatok,
- törvényi előírásoknak való megfelelés,
- környezet rendje, gyermekek élettere
- gondozási feladatok.

XII. Záró rendelkezések

1. A Szakmai Program a fenntartó jóváhagyásával, a jóváhagyást követő napon lép hatályba, határozatlan időre szól. A hatályba lépéssel egyidejűleg hatályát veszti a 2016. október 1.-én jóváhagyott Szakmai Program.

Budapest, 2023. .... „....”

Varga Jutka
igazgató

- 1.sz. melléklet /Házirend
- 2.sz melléklet megismerési nyilatkozat

Záradék

A Házi rendet az 1997. évi XXXI. törvény és a 15/1998.(V.30.) NM. rendelet 112.§ (2) bekezdés alapján az igazgató, a nevelőtestület, valamint a csoportok gyermekképviselői véleményének figyelembevételével és az otthonban működő Érdekképviseleti Fórum egyetértésével hagyta jóvá.

A nevelőtestület tagjai

A csoportok gyermekképviselői

Az Érdekképviseleti Fórum dolgozói képviselője

Az Érdekképviseleti Fórum szülői képviselője

Az Érdekképviseleti Fórum fenntartói képviselője

--	--

Budapest, 2023. ....

Varga Jutka
igazgató

*Záródik a csatolt jegyzőkönyv alapján.

